

MIKES KELEMEN MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM TANTÁRGYVERSENY

2025. április 25., országos szakasz

5. osztály

A tételek kidolgozására szánt idő 3 óra

I. TÉTEL

45 pont

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget, majd oldd meg a hozzá kapcsolódó feladatokat/válaszolj a kérdésekre!

Helka eközben kimondottan jól szórakozott ott, abban a „veszedelmes Erdőben”. Továbbra is lapult persze, nem akarta elriasztani a kis lényeket. Azok pedig épp azt találták ki, hogy célba dobálnak a számócákkal, még hozzá egymás szájába. Leültek egymással szemben, ölükben a sapkájuk, púposra töltve gyümölcscsel. Felváltva nagyra tátották szájukat:

– Áááááá...

Aztán pöckölték a szemeket:

– ...nyammm!

– Áááááá... nyammm!

– Áááááá... nyammm!

Tramininek egyszer csak az az ötlete támadt, hogy egy egész marék számócával próbál betalálni Furmint szájába. Jól össze is szorította a gyümölcsöket – csorgott a levük az ujjai között –, és nagy lendülettel Furmint képébe vágta. Jókorát kacagva már pattant is fel, sejtve, hogy ebből kergetőzés lesz.

Nem tévedett.

Furmint, szeméből és orrából törölgetve a számócalevet prüszkölve kergette körbe-körbe a sapkák körül. Egyszer csak sikerült elcsípnie Tramin kabátkáját, és azzal húzta hátra, így aztán az tántorodott egyet, és éppen az egyik sapkakupacra taposott. Jól megcsúszott, és placcs, arcával a másik számócával teli sapkába fúródott. Csak úgy fröcsögött a számócalé.

Helka nem is tudta visszafojtani hangos kacagását. Szerencséjére Furmint is a hasát fogva hahotázott, így nem vette észre, hogy van valaki a bokrok mögött.

Pedig akkor már nem is csak egyvalaki volt!

Erről azonban még maga Helka sem tudott. Meghűlt a vér az ereiben, amikor azt érezte, hogy valaki hátulról befogja a száját. Legszívesebben sikított volna, de az a valaki a fülébe súgta:

– Pszt! Én vagyok az, nehogy kiabálni kezdj!

„Csiperke!” – könnyebbült meg Helka, és azt is megértette, ezúttal miért nem jelzett neki Fecske, hiszen jó ismerőséről volt szó. Bólintott az apródnak, hogy most már nyugodtan elveheti a kezét, nem fog kiabálni.

– Nézd ezt a két kelekótya figurát! Láttál te már ilyeneket? – mutatott suttogva a manók felé, akik ekkor éppen egymásba kapaszkodva birkóztak. Jobbra-balra hengeredtek a földön. A ruhájuk tele levéldarabkákkal, bogánccsal, a hajuk meg csupa gubanc a ragacsos számócalétól és a portól.

– Láttam – válaszolt Csiperke –, sőt én már koboldokat és lidérceket is láttam, és azok bizony kevésbé mulatságosak. Jobb lenne, ha rögvést indulnánk vissza a kastélyba, mert ott sem babazsúr készülődik.

– Felfedezték a cserét?

– Mit gondolsz? Évek óta az avatásodra készül mindenki Tihanytól Tapolcáig! Szerény sejtésem szerint akad, akinek feltűnik, ha a hercegisasszony nem érkezik meg a táncórára! És bizonyára azt is észrevették, amikor utánad indultam az Erdő felé.

– Jó, jó, ezt értem. Na de a ruhacserét felfedezték-e? Ugye, nem? Mondd, hogy nem! – erősködött Helka.

– Ezt nem tudom biztosan. Arra talán még nem jöttek rá. Az viszont biztos, hogy feleekora sem lenne a kalamajka, ha időben visszaérsz a táncórára!

Helka persze nem véletlenül maradt távol Pipere „bájtán órájáról”, de nem akarta megbántani barátját azzal, hogy nemtörődöm módon hagyta cserben, ezért a körülményekre fogta.

– Nem indulhattam vissza, nehogy észrevegyenek – bökött fejével a manók felé, akik addigra már befejezték egymás csépelését, és a ruhájukkal folytatták. Csak úgy szállt a por a nadrágokból, ahogyan rácsapkodtak. Helka

még egyszer jól megnézte őket, aztán intett Csiperkének, hogy indulhatnak, akkor viszont ő húzódott vissza a földre, és szája elé tartotta az ujját.

Egy lassan döcögő szekér közeledett a kocsúton.

(Nyulász Péter: *Helka – A Burok-völgy árnyai*. Részlet.)

1. Mutasd be a két manót 2–3 mondatban a részlet alapján! 5 pont
 2. Igazak vagy hamisak a következő kijelentések? Írd át a vizsgalapra az alábbi kijelentések betűjelét, és azt, hogy igaznak (I) vagy hamisnak (H) tartod őket! Minden kijelentéshez egyetlen jelölés tartozik.
 - a. Helka a bokrok mögül figyelte a manók játékát, kergetőzését.
 - b. Furmint elesett, és arccal egy számocával teli sapkába fúródott.
 - c. Csiperke szerint a koboldok és a lidércek nem olyan mulatságosak, mint a manók.
 - d. A kastélyban babzsúr készülődik táncórával.
 - e. Helka szándékosan maradt távol Pipere „bájtán órájáról” 5 pont
 3. Válaszd ki a megadott lehetőségek közül azt, amelyikhez a legközelebb áll a következő kifejezések, szavak szövegbeli jelentése! Írd át a vizsgalapra a helyes válaszok betűjelét!
 - 1) púposra töltve
 - a. túl van pakolva
 - b. púp van a hátán
 - 2) egymás csépelése
 - a. megcsípni valakit
 - b. durván ütni valakit
 - 3) Meghűlt a vér az ereiben
 - a. hirtelen nagyon megijedt
 - b. nagyon megőrül
 - 4) könnyebbült meg
 - a. megszabadult pár kilótól
 - b. megszabadult egy nyomasztó érzéstől
 - 5) erősködött
 - a. kitartott szándéka mellett
 - b. ő volt a legerősebb 5 pont
 4. Mutasd be 3–4 mondatban Helka és Csiperke viszonyát! 10 pont
 5. Mire készülődnek a kastélyban? Milyen események elől szökött meg Helka? Fejtsd ki válaszodat 3–4 mondatban a szöveg alapján! 5 pont
 6. Milyen veszélyek fenyegethetik a „veszedelmes Erdőbe” kerülő utazót? Írd meg 4–5 mondatban a kastély urának figyelmeztető üzenetét Helka hercegkisasszony számára! 10 pont
- Nyelvi igényesség, szövegkohézió, helyesírás 5 pont

II. TÉTEL

45 pont

Írj 1–1,5 oldalas meseszerű történetet az alábbi szövegrészletből kiindulva! Adj címet írásodnak!

[...] Az ám, mi is az a babó? Gondolom, manapság némi ismertetésre szorul a nemzetségük, merthogy megcsappant a számuk, meg félnek is a Nagy Népektől, ahogyan minket neveznek. Ők is népek (legalábbis azok voltak, körülbelül félszáz magasak, mint mi, és kisebbek a szakállas törpéknél. A babóknak nincs szakálluk, kevés vagy szinte semmi varázshatalmuk nincs, hacsak nem az a mindennapi fajta, ami lehetővé teszi számukra, hogy pissenés nélkül és gyorsan eltűnjenek, mikor a magunkfajta nagy buta népség tompán elhalad mellettük, olyan zajt csapva, akár az elefántok, amit egy mérföldről meghallanak. Hajlamuk van arra, hogy pókhasat növecszenek, kedvelik a tarka viseletet (főleg a zöld és sárga színt), cipőt nem hordanak, mert talpukat már eredetileg is természetes talpbőr borítja, meg olyan dús, barna szőrzet, mely hasonlít a fejükön levő hajhoz (s ez göndör), hosszú, ügyes, barna ujjai Vannak, jó lélekre valló arcvonásaik, és áradó kacagással nevetnek (különösen ebéd után, amit – ha hozzájutnak – naponta kétszer is megesznek)

(J. R. R. Tolkien: *A babó*)